

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
geografiya fani o'qituvchisi
_____ *ning*

20__-20__-o'quv yili
9-10-sinflar iqtidorli o'quvchilar uchun
“KASHFIYOTCHI”

TO'GARAK
HUJJATLARI

To'g'arak a'zolari haqida ma'lumot

<i>No</i>	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
<i>1.</i>							
<i>2.</i>							
<i>3.</i>							
<i>4.</i>							
<i>5.</i>							
<i>6.</i>							
<i>7.</i>							
<i>8.</i>							
<i>9.</i>							
<i>10.</i>							
<i>11.</i>							
<i>12.</i>							
<i>13.</i>							
<i>14.</i>							

15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“TASDIQLAYMAN”**MMIBDO‘** _____**20__-20__-o‘quv yiliga iqtidorli o‘quvchilar uchun tuzilgan “Yosh geografik”
to‘garagining
ISH REJASI**

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Avstraliya Ittifoqi			
2.	Amerikaning siyosiy xaritasi			
3.	Amerika Qo‘shma Shtatlari			
4.	Amerika Qo‘shma Shtatlari xo‘jaligi va iqtisodiy rayonlari			
5.	Kanada			
6.	Braziliya			
7.	Geografiya fanining tarixi va hozirgi davrdagi rivojlanishi			
8.	Yer yuzi tabiatining rivojlanish tarixi			
9.	Geografik qobiqning kenglik zonalligi va sektorligi			
10.	Balandlik mintaqalanishi qonuniyati			
11.	Geotizimlar va ularning pog‘onasimonligi			
12.	Jamiyat va tabiat o‘rtasidagi munosabatlar			
13.	Antropogen landshaftlar			
14.	Tabiatni muhofaza qilishning geografik asoslari			
15.	Tabiiy geografik jarayonlar			
16.	Geografik prognoz			
17.	Atrof-muhit monitoringi va geografikekologik ekspertiza asoslari			
18.	Dunyo aholisi va zamonaviy demografik vaziyat			
19.	Urbanizatsiya jarayonining global va regional jihatlarini			
20.	Xalqaro migratsiya jarayonlari va muammolari			
21.	Dunyoning geosiyosiy tizimi va uning shakllanishi			
22.	Jahondagi zamonaviy geosiyosiy vaziyat. davlatlarning integratsion uyushmalari			
23.	Insoniyatning global muammolari			
24.	Yevropa subregionlari			
25.	Lotin amerikasi			
26.	Karib havzasi orol mamlakatlari			
27.	Afrika subregionlari			
28.	Okeaniya davlatlari			
29.	Janubi-g‘arbiy va janubiy osiyo davlatlari			
30.	Sharqiy va janubi – sharqiy osiyo davlatlari			
31.	Markaziy osiyo mamlakatlari			
32.	O‘zbekistonning geosiyosiy o‘rni va munosabatlari			
33.	O‘zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi			
34.	O‘zbekistonning geoekologik muammolari			

Sana: “ ___ ” _____ 20__-yil. Sinflar: ___. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Avstraliya Ittifoqi.

I. Mashg‘ulotning maqsadi:

a) **Ta’limiy:** O‘quvchilarga jahon iqtisodiy – ijtimoiy geografiyasi fanning maqsad va vazifalari, nimalarni o‘rganishi haqida, uning yo‘nalishlari haqida ma’lumot berish.

b) **Tarbiyaviy:** O‘quvchilarga mustaqil fikr yuritishni, olgan bilimlarini hayot bilan bog‘lay olishni, ilmiy dunyoqarashlarini shakllantirish, estetik did axloqiy sifatlarini kasb-hunarga bo‘lgan qiziqishlarini tashkil toptirish

v) **Rivojlantiruvchi:** Mustaqil ishlash va fikrlash orqali bilim olishga, xotirani mustahkamlashga, tez fikrlashga o‘rgatish, fanga qiziqishini ortirish.

Qo‘llanilgan kompetensiya: Globus, geografik atlas va xaritalardan amaliyotda foydalana olish kompetensiyasi

II. Mashg‘ulotning turi: Amaliy, nazariy, aralash, noan’aviy, ananaviy.

III. Mashg‘ulotning usuli: Aqliy hujum, savol-javob, guruhlarda ishlash.

IV. Mashg‘ulotning jihozi: Mashg‘ulotlik, ko‘rgazmali qurollar, globus, xarita.

V. Mashg‘ulot uchun talab etiladigan vaqt:

VI. Mashg‘ulotning borishi (reja):

1. Tashkiliy qism: a) salomlashish, b) tozalikni aniqlash, d) davomatni aniqlash c) mashg‘ulotga tayyorgarlik ko‘rish va mashg‘ulot rejasi.

2. Uyga vazifani so‘rab baholash: a) og‘zaki so‘rov b) daftarni tekshirish

v) tarqatma materiallar orqali g) misollar yechish e) amaliy.

VII. O‘tilgan mavzuni takrorlash

1. Misr Arab Respublikasi iqtisodiy geografik o‘rning o‘ziga xos xususiyatlari nimalar bilan bog‘liq?

2. Misr va Turkiyaning geografik joylashuvida umumiy xususiyatlarni aniqlang.

3. Misr aholisining joylashuviga qanday omillar ta’sir ko‘rsatadi?

4. Misrda xalqaro turizmni rivojlantirish uchun qanday resurs va sharoit mavjud?

VIII. Yangi mavzu bayonining qisqacha mazmuni:

Avstraliya Ittifoqi bir butun materikni to‘liq egallagan jahondagi yagona davlat. Tarkibiga Avstraliya materigidan tashqari Tasmaniya va boshqa orollar kiradi. Qirg‘oqlar shimol, g‘arb va janubdan Hind okeani, uning dengiz va qo‘ltiqlari, sharqiy tomondan esa Tinch okean dengizlar suvlari bilan yuviladi. Maydoni jiha-tidan jahonda 6-o‘rinda turadi.

Iqtisodiy-geografik o‘rni Janubiy yarim sharda, boshqa mintaqalardan ancha olisda joylashganligi bilan tavsiflanadi. Shu bilan birga, zamonaviy dengiz va havo transporti mamlakatni

jahonning barcha mintaqalari bilan doimiy aloqada bo‘lishini ta’minlaydi.

Avstraliya Ittifoqi Britaniya Hamdo‘stligi qirolligi hisoblanib, uning rasmiy davlat rahbari Buyuk Britaniya hukmdori hisoblanadi. Amalda siyosiy boshqaruv tizimida yetakchi rol bosh vazirga tegishli. Avstraliya 6 ta shtat va 2 ta hududdan tashkil topgan federativ davlat.

Tabiiy sharoiti va resurslari. Avstraliyaning relyefi, asosan, tekislik va kuchli parchalangan platolardan iborat. Faqat sharqda o‘rtacha balandlikdagi Katta Suvayirg‘ich tizmasi mavjud. Unda Avstraliyaning eng baland nuqtasi Kossyushko cho‘qqisi (2 228 m) joylashgan.

Avstraliya xilma-xil foydali qazilmalarga boy. Mamlakat temir, mis, nikel, uran, boksit rudalari, ko‘mir, oltin, olmos zaxiralari bilan jahon miqyosida alohida ajralib turadi.

Avstraliya hududi, asosan, subekvatorial, tropik va subtropik iqlim mintaqalarida joylashgan bo'lib, iqlimining eng muhim xususiyati uning qurg'oqchilligidan iborat. Mamlakat hududining juda katta qismini cho'l, challocho'l va savannalar egallaydi. Avstraliya tabiatining eng katta kamchiligi suv resurslarining taqchilligidir. Asosiy daryosi Murrey va uning irmog'i Darlingning suvi mavsumlar bo'yicha keskin o'zgarib turadi.

Aholisi. Avstraliya aholi zichligi eng past bo'lgan jahon davlatlaridan biridir. Bu yerda 1 km² hududga o'rta hisobda 3 kishi to'g'ri keladi. Avstraliyada aholi, asosan, janubi-sharqiy va sharqiy hududlarida mujassamlashgan, ichki hududlarida esa juda siyrak joylashgan.

Avstraliyada aholining tabiiy ko'payishi past, yiliga 0,5-0,6 % ga teng. Aholi sonining ortib borishiga tashqi migratsiya ko'proq ta'sir ko'rsatadi. Aholining migratsion ko'payishi yillik hisobda 0,8-1,0 % ni tashkil etadi.

Umuman olganda, Avstraliyaning aholisi migratsiya hisobiga shakllangan. Materikning tub aholisi - avstraliyalik aborigenlar - davlat aholisining atigi 1 % ini tashkil etadi. Asosiy millat - avstraliyalik inglizlar.

Avstraliya Ittifoqi yuqori urbanizatsiyalashgan davlatlar qatoriga mansub. Unda shahar aholisining ulushi 90 % ga teng. Eng yirik shaharlari -Sidney (87-rasm), Melburn, Brisben, Pert, Adelaida.

Iqtisodiyoti. Avstraliya iqtisodiyoti yuqori darajada rivojlangan davlat hisoblanadi. YIMning hajmi bo'yicha Avstraliya jahonning yetakchi 20 ta davlatlari tarkibiga kiradi, aholi jon boshiga to'g'ri keladigan YIM miqdori esa unda aksariyat Yevropa davlatlaridan ham yuqori.

Avstraliyaning jahon iqtisodiyotidagi o'rmini, ko'p jihatdan, tog'-kon va yoqilg'i sanoati belgilaydi. U ko'mir, uran, temir, boksit, oltin, nikel, rux qazib olish bo'yicha jahondagi yetakchi 3 ta davlat qatoriga kiradi. Ko'mir, suyultirilgan gaz, uran, qora va rangli metallarning katta qismi Osiyo davlatlari, birinchi navbatda, Xitoyga eksport qilinadi. Qishloq xo'jaligi ham Avstraliya iqtisodiyotining muhim sohasi. Chorvachilikning asosiy tarmoqlari - qo'ychilik va qoramolchilikdir. Avstraliya jahonda qo'ylar soni va jun ishlab chiqarish bo'yicha 2-o'rinda, jun hamda mol go'shti eksporti bo'yicha esa 1-o'rinda turadi. Dehqonchiligi donchilik, bog'dorchilik va uzumchilikka ixtisoslashgan.

Avstraliyaning asosiy iqtisodiy rayoni uning janubi-sharqi hisoblanadi. Bu yerda mamlakat aholisining 70% i istiqomat qiladi hamda uning 2 ta eng yirik shahri - Sidney va Melburn joylashgan.

IX. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Avtraliya Ittifoqi geografik joylashuvining betakror xususiyati nimadan iborat? Iqtisodiy geografik o'rining ijobiy va salbiy jihatlarini izohlang.
2. Avstraliyaning hozirgi aholisi qanday shakllangan?
3. Nima uchun Avstraliyaning janubi-sharqiy hududlari aholi zichligining nisbatan yuqori darajasi bilan ajralib turadi?
4. Avstraliyaning iqtisodiyoti qanday tarmoqlarga ixtisoslashgan va bunga qanday omillar ta'sir ko'rsatgan?

X.Uyga vazifa: *Mavzuni o'qib o'rganib kelish mavzu yuzasidan berilgan savol va topshiriqlarni bajarish.*

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: ____ .To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Amerikaning siyosiy xaritasi.

I. Mashg‘ulotning maqsadi:

a) **Ta’limiy:** O‘quvchilarga jahon iqtisodiy – ijtimoiy geografiyasi fanning maqsad va vazifalari, nimalarni o‘rganishi haqida, uning yo‘nalishlari haqida ma’lumot berish.

b) **Tarbiyaviy:** O‘quvchilarga mustaqil fikr yuritishni, olgan bilimlarini hayot bilan bog‘lay olishni, ilmiy dunyoqarashlarini shakllantirish, estetik did axloqiy sifatlarini kasb-hunarga bo‘lgan qiziqishlarini tashkil toptirish

v) **Rivojlantiruvchi:** Mustaqil ishlash va fikrlash orqali bilim olishga, xotirani mustahkamlashga, tez fikrlashga o‘rgatish, fanga qiziqishini ortirish.

Qo‘llanilgan kompetensiya: Globus, geografik atlas va xaritalardan amaliyotda foydalana olish kompetensiyasi

II. Mashg‘ulotning turi: Amaliy, nazariy, aralash, noan’aviy, ananaviy.

III. Mashg‘ulotning usuli: Aqliy hujum, savol-javob, guruhlarda ishlash.

IV. Mashg‘ulotning jihozi: Mashg‘ulotlik, ko‘rgazmali qurollar, globus, xarita.

V. Mashg‘ulot uchun talab etiladigan vaqt:

VI. Mashg‘ulotning borishi (reja):

1. Tashkiliy qism: a) salomlashish, b) tozalikni aniqlash, d) davomatni aniqlash c) mashg‘ulotga tayyorgarlik ko‘rish va mashg‘ulot rejasi.

2. Uyga vazifani so‘rab baholash: a) og‘zaki so‘rov b) daftarni tekshirish v) tarqatma materiallar orqali g) misollar yechish e) amaliy.

VII. O‘tilgan mavzuni takrorlash

1. Avstraliya Ittifoqi geografik joylashuvining betakror xususiyati nimadan iborat? Iqtisodiy geografik o‘rnining ijobiy va salbiy jihatlarini izohlang.

2. Avstraliyaning hozirgi aholisi qanday shakllangan?

3. Nima uchun Avstraliyaning janubi-sharqiy hududlari aholi zichligining nisbatan yuqori darajasi bilan ajralib turadi?

VIII. Yangi mavzu bayonining qisqacha mazmuni:

Amerika G‘arbiy yarim sharda joylashgan ikki materik - Shimoliy va Janubiy Amerikani hamda ularga yaqin orollarni qamrab olgan qit‘adir. Uning umumiy maydoni 42 mln. km² ga teng. Shimoliy va Janubiy Amerika materiklarini Panama kanal ajratadi.

Amerikaning zamonaviy siyosiy xaritasida 35 ta mustaqil davlat mavjud. Ular o‘z hududiy kattaligi jihatidan bir-birida keskin farq qiladi. Qit‘adagi 4 ta mamlakat dunyoning 10 ta eng yirik davlatlari qatoridan joy olgan - Kanada, AQSH, Braziliya va Argentina. Boliviya, Kolumbiya, Peru va Meksikaning maydoni 1 mln. km² dan oshadi. Venesuela va Chili davlatlarining hududi esa 500 ming km² dan katta. Shu bilan birga, Amerikadagi 7 ta davlatning maydoni 1 ming km² dan kam. Ularning barchasi Karib dengizidagi orollarda joylashgan.

Amerikada faqatgina 2 ta davlat - Boliviya va Paragvay - bevosita dengizga chiqish imkoniyatiga ega emas. Meksika, Gvatemala, Gonduras, Nikaragua, Kosta-Rika, Panama va Kolumbiya qirg‘oqlari ikkita, ya’ni Atlantika va Tinch okean suvlari bilan yuviladi. AQSH va Kanada esa uchta - Atlantika, Tinch va Shimoliy Muz okeanlariga chegaradosh.

89-rasm. Panama kanali.

Amerikadagi 35 davlatdan 25 tasi respublika, 10 tasi Britaniya Hamdo'stligi qirolliklari, ya'ni konstitutsion monarxiyalar hisoblanadi. Konstitutsion monarxiyalardan 2 tasi - Kanada va Beliz - Shimoliy Amerika materigida joylashgan, qolgan 8 tasi esa Karib dengizidagi orol davlatlaridir.

Amerikada 7 ta federativ davlat joylashgan - AQSH, Argentina, Braziliya, Kanada, Meksika, Venesuela hamda Sent-Kits va Nevis. Sent-Kits va Nevis jahondagi eng kichik federativ davlat hisoblanadi.

Amerika 2 ta yirik siyosiy-geografik mintaqqa - Shimoliy Amerika va Lotin Amerikasiga bo'linadi. Shimoliy Amerikada AQSH va Kanada joylashgan. Amerikadagi AQSHdan janubda joylashgan barcha davlatlar Lotin Amerikasini tashkil qiladi. Jahonning ushbu yirik mintaqasi Lotin Amerikasi deb atalishi ko'p davlatlarida aholi qadimgi lotin tilidan kelib chiqqan ispan, portugal va fransuz tillarida so'zlashishi bilan bog'liq.

Shimoliy Amerika va Lotin Amerikasi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasi hamda aholining milliy-madaniy xususiyatlari bilan farq qiladi. AQSH va Kanada «Katta yettilik» guruhiga kiradigan rivojlangan davlatlar bo'lsa, Lotin Amerikasi davlatlari esa rivojlanayotgan davlatlardir.

IX. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Amerika qit'asi qaysi hududlarni birlashtiradi?
2. Amerika siyosiy xaritasidagi qaysi davlatlar yirik hisoblanadi?
3. Shimoliy Amerika materigi va Shimoliy Amerika siyosiy-geografik mintaqasi orasidagi farqni izohlang.
4. Lotin Amerikasi regionini nima sababdan shunday nomlangan?

X.Uyga vazifa: *Mavzuni o'qib o'rganib kelish mavzu yuzasidan berilgan savol va topshiriqlarni bajarish.*

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: ____ .To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Amerika Qo‘shma Shtatlari.

I. Mashg‘ulotning maqsadi:

a) **Ta’limiy:** O‘quvchilarga jahon iqtisodiy – ijtimoiy geografiyasi fanning maqsad va vazifalari, nimalarni o‘rganishi haqida, uning yo‘nalishlari haqida ma’lumot berish.

b) **Tarbiyaviy:** O‘quvchilarga mustaqil fikr yuritishni, olgan bilimlarini hayot bilan bog‘lay olishni, ilmiy dunyoqarashlarini shakllantirish, estetik did axloqiy sifatlarini kasb-hunarga bo‘lgan qiziqishlarini tashkil toptirish

v) **Rivojlantiruvchi:** Mustaqil ishlash va fikrlash orqali bilim olishga, xotirani mustahkamlashga, tez fikrlashga o‘rgatish, fanga qiziqishini ortirish.

Qo‘llanilgan kompetensiya: Globus, geografik atlas va xaritalardan amaliyotda foydalana olish kompetensiyasi

II. Mashg‘ulotning turi: Amaliy, nazariy, aralash, noan’aviy, ananaviy.

III. Mashg‘ulotning usuli: Aqliy hujum, savol-javob, guruhlarda ishlash.

IV. Mashg‘ulotning jihozi: Mashg‘ulotlik, ko‘rgazmali qurollar, globus, xarita.

V. Mashg‘ulot uchun talab etiladigan vaqt:

VI. Mashg‘ulotning borishi (reja):

1. Tashkiliy qism: a) salomlashish, b) tozalikni aniqlash, d) davomatni aniqlash c) mashg‘ulotga tayyorgarlik ko‘rish va mashg‘ulot rejasi.

2. Uyga vazifani so‘rab baholash: a) og‘zaki so‘rov b) daftarni tekshirish v) tarqatma materiallar orqali g) misollar yechish e) amaliy.

VII. O‘tilgan mavzuni takrorlash

1. Amerika qit'asi qaysi hududlarni birlashtiradi?

2. Amerika siyosiy xaritasidagi qaysi davlatlar yirik hisoblanadi?

3. Shimoliy Amerika materigi va Shimoliy Amerika siyosiy-geografik mintaqasi orasidagi farqni izohlang.

4. Lotin Amerikasi regionini nima sababdan shunday nomlangan?

VIII. Yangi mavzu bayonining qisqacha mazmuni:

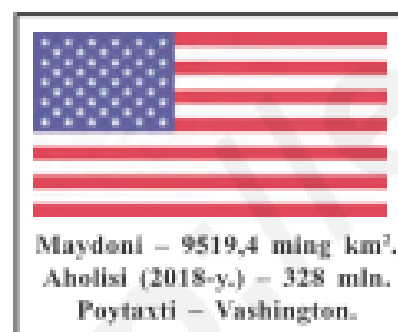
Amerika Qo‘shma Shtatlari jahon mamlakatlari orasida maydoni jihatidan 4-, aholisi soni bo‘yicha esa 3-o‘rinda turadi. Shuningdek, AQSH iqtisodiy, harbiy-siyosiy va ilmiy-texnologik qudrati bo‘yicha zamonaviy jahonning yetakchi davlatlaridan biridir.

AQSH hududi 3 qismdan iborat: Shimoliy Amerika materigining o‘rta qismidagi kontinental shtatlar, Shimoliy Amerikaning shimoli- g‘arbida joylashgan Alyaska hamda Tinch okeandagi Gavayi orollari.

AQSH 3 ta - Atlantika, Tinch va Shimoliy Muz okeaniga chiqish imkoniyatiga ega. U quruqlikda faqat Kanada va Meksika bilan chegaradosh. AQSH va Kanadaning chegarasi jahon bo‘yicha ikkita davlat o‘rtasidagi eng uzun chegara hisoblanadi. Bering bo‘g‘izi orqali AQSH Rossiya bilan chegaradosh.

AQSH - prezidentlik respublikasi: prezident davlat va hukumat rahbari hisoblanadi. Siyosiy-hududiy tuzilishi nuqtayi nazaridan, AQSH 50 ta shtat va Kolumbiya federal poytaxt okrugidan iborat federatsiyadir. 48 ta shtat hamda Kolumbiya okrugi (Vashington shahri) kontinental shtatlar hududida joylashgan, 49-shtat Alyaska, 50-shtat esa Gavayi hisoblanadi.

Tabiiy sharoiti va resurslari. AQSH hududi yirikligi uchun tabiiy sharoiti juda xilma-xil. Kontinental shtatlarning sharqiy va markaziy qismlari, asosan, tekisliklardan iborat, g‘arbiy

qismidan esa Kordilyera tog'larining bir nechta tarmoqlari o'tgan. Alyaska va Gavayi shtatlarining relyefi ham, asosan, tog'li. Alyaska hududida Shimoliy Amerika materigining eng baland nuqtasi - balandligi 6 194 metr bo'lgan Denali (oldingi nomi - Mak-Kinli) cho'qqisi joylashgan. Materikning eng past nuqtasi - Ajal vodiysi (-86 m) ham AQSHda, Kaliforniya shtatida joylashgan.

AQSH ko'mir, neft, tabiiy gaz, temir, turli rangli metallar rudalari, mineral tuzlarning yirik zaxiralariga ega. Ayniqsa, mamlakatning g'arbiy tog'li hududlari mineral resurslariga boy. Ammo AQSHda sanoat ishlab chiqarishining hajmi yirikligi tufayli mamlakat mineral xomashyoning ko'p turlarini import qiladi.

Kontinental shtatlarning hududi, asosan, mo'tadil va subtropik, Alyaskaning katta qismi subarktika va arktika, Florida yarimoroli hamda Gavayi orollari esa tropik iqlim mintaqasida joylashgan. Meksika ko'rfaziga tutash hududlarda tropik dovullar (tornado) ko'p sodir bo'ladi. AQSH suv va gidroenergetika resurslariga boy. Mamlakatning eng yirik daryolari - Missisipi, Missuri, Rio-Grande, Kolorado, Kolumbiya.

Aholisi. AQSHning tub aholisi amerikalik hindular hisoblanadi. Lekin hozirgi davrda hindular mamlakat aholisining juda kam qismini tashkil etadi. Amerikaliklar tarkibida Yevropa mamlakatlaridan turli davrlarda ko'chib kelganlarning avlodlari ko'pchilikni tashkil qiladi. Shu bilan birga, AQSH aholisi tarkibida Lotin Amerikasi mamlakatlari (ayniqsa, Meksika) dan ko'chib kelganlar, qoratanlilar, mulatlar va boshqa irqiy guruhlarining ulushi ancha yuqori hamda borgan sari oshib bormoqda.

AQSHda 1790-yildan boshlab har 10 yilda muntazam ravishda aholi ro'yxatlari amalga oshiriladi. 1790-yildan 2010-yilgacha AQSH aholisi soni deyarli 80 barobarga oshgan va uning o'sishi hozirgacha davom etmoqda. Hozirgi bosqichda AQSH aholisining tabiiy ko'payishi yillik hisobda 0,3-0,4 % ni tashkil etib, jahon bo'yicha o'rtacha ko'rsatkichdan (1,2 %) ancha past, ammo rivojlangan davlatlarning o'rtacha ko'rsatkichiga (0,0 %) nisbatan birmuncha yuqori bo'lmoqda. Migratsion o'sish esa yillik hisobda 1-1,5 % ga teng.

AQSHda shahar aholisining ulushi 80 % dan yuqori. Eng yirik shaharlari - Nyu-York, Los-Anjeles, Chikago, Xyuston, Filadelfiya. AQSH hududida 3 ta megalopolis shakllangan: shimoli-sharqdagi «Boston-Vashington» (Bosvash), Buyuk ko'llar bo'yidagi «Chikago-Pitsburg» (Chipits) va Tinch okean bo'yidagi «San-Fransisko-San-Diyego» (Sansan).

AQSHning rasmiy tili - ingliz tili. Shuningdek, aholisining 50 mln. kishiga yaqini kundalik hayotda ispan tilida so'zlashadi. Ispanzabon amerikaliklarning ulushi Meksika chegarasiga yaqin joylashgan Nyu-Meksiko, Kaliforniya, Texas, Arizona, Nevada shtatlarida ayniqsa, yuqori (20-45 %).

AQSHda aholi zichligi o'rta hisobda 1 km² ga 35 kishi, lekin uning turli qismlarida ancha farq qiladi. Bunga, asosan, tabiiy sharoit kuchli ta'sir etadi. Shimoli-sharqiy, janubi-sharqiy va g'arbiy okeanbo'yi shtatlarida aholi zichligi eng yuqori darajada bo'lsa, tog'li shtatlar va ayniqsa, Alyaskada aholi ancha siyrak joylashgan.

IX. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. AQSHning geografik o'rni va hududiy tuzilishini tavsiflang.
2. AQSHning siyosiy-hududiy tuzilishi qanday?
3. Mamlakat relyefi qanday tuzilishga ega? Uning aholi joylashuviga ta'sirini izohlang.
4. Megalopolis nima? AQSHda qaysi megalopolislar shakllangan?

X.Uyga vazifa: *Mavzuni o'qib o'rganib kelish mavzu yuzasidan berilgan savol va topshiriqlarni bajarish.*

*veb-saytimiz: Zokirjon.com
Hujjat Word variantda beriladi.*

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi. Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

Geografiya fanidan 9-10-sinf iqtidorli o'quvchilarga 34 soatli to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

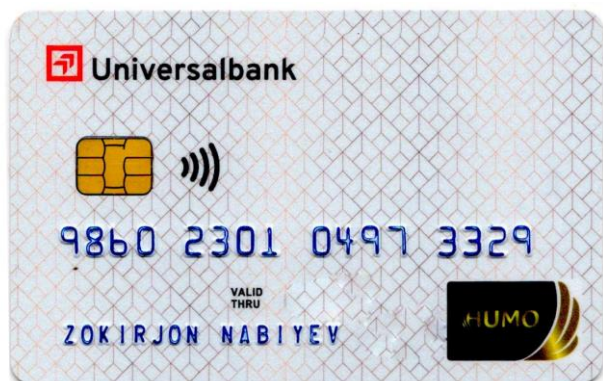
Narxi: 20 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To'liq holda olganingizdan so'ng:
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**